Araştırma
Research

Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry 2026; 18(Suppl 1):357-373
doi: 10.18863/pgy.2005655

Durumluk Utanç ve Suçluluk Ölçeği'nin Türkçe Uyarlaması ve Psikometrik Özellikleri

Turkish Adaptation and Psychometric Properties of the State Shame and Guilt Scale

Baki Onur Işık[1], Tuğçe Taşkıran[1], Derya Durusu Emek Savaş[1]

[1]Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir

ÖZ

Amaç: Bu çalışmanın amacı, 15 maddelik Durumluk Utanç ve Suçluluk Ölçeği'ni (State Shame and Guilt Scale, SSGS) Türkçeye uyarlamak; Türkçe formun yapı geçerliğini, yakınsak ve ayırt edici geçerliğini, cinsiyete göre ölçme değişmezliğini ve güvenirliğini incelemektir.

Yöntem: Araştırmaya yaşları 18-76 arasında değişen 450 yetişkin dahil edilmiştir (Ort. = 28,36; SS = 11,14). Yapı geçerliği, temel eksenler faktörleştirmesine dayalı açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analiziyle (DFA) incelenmiştir. Cinsiyete göre biçimsel, metrik ve skalar değişmezlik çok gruplu DFA ile sınanmıştır. Yakınsak geçerlik, durumluk ve sürekli kaygı ile anlık duygudurum puanlarıyla ilişkiler üzerinden; ayırt edici geçerlik ise heterotrait-monotrait (HTMT) oranlarıyla değerlendirilmiştir. Güvenirlik Cronbach alfa, McDonald omega ve Guttman iki-yarı katsayılarıyla incelenmiştir.

Bulgular: AFA'da paralel analiz dört faktör önermekle birlikte, dört faktörlü çözüm basit ve kuramsal olarak yorumlanabilir bir yapı göstermemiştir. Üç faktörlü çözüm toplam varyansın %48,4'ünü açıklamış ve DFA'da kabul edilebilir-iyi uyum göstermiştir ($\chi^2(87) = 223$, CFI = ,949, TLI = ,938, SRMR = ,044 ve RMSEA = ,059). Üç faktörlü model, tek faktörlü alternatiften belirgin biçimde daha iyi uyum göstermiştir. Alfa katsayıları ,795-,831, omega katsayıları ,800-,831 aralığındadır.

Sonuç: Bulgular, SSGS Türkçe formunda özgün utanç, suçluluk ve gurur boyutlarının korunduğunu, alt boyut puanlarının kadın ve erkeklerde büyük ölçüde karşılaştırılabilir biçimde yorumlanabileceğini ve ölçeğin durumluk öz bilinç duygularının değerlendirilmesinde geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

Anahtar sözcükler: Utanç, suçluluk, duygular, psikometri, psikolojik testler

ABSTRACT

Objective: This study aimed to adapt the 15-item State Shame and Guilt Scale (SSGS) into Turkish and examine the structural, convergent, and discriminant validity, measurement invariance across gender, and reliability of the Turkish form.

Method: The study included 450 adults aged 18-76 years (M = 28.36, SD = 11.14). Structural validity was examined using exploratory factor analysis (EFA) with principal axis factoring and confirmatory factor analysis (CFA). Configural, metric, and scalar invariance across gender were tested using multigroup CFA. Convergent validity was evaluated through associations with state and trait anxiety and current mood, whereas discriminant validity was assessed using heterotrait-monotrait (HTMT) ratios. Reliability was examined using Cronbach's alpha, McDonald's omega, and Guttman split-half coefficients.

Results: Although parallel analysis suggested four factors in EFA, the four-factor solution did not yield a simple and theoretically interpretable structure. The three-factor solution explained 48.4% of the total variance and showed acceptable-to-good fit in the CFA ($\chi^2(87) = 223$, CFI = .949, TLI = .938, SRMR = .044, and RMSEA = .059). The three-factor model showed substantially better fit than the one-factor alternative. Alpha coefficients ranged from .795 to .831, and omega coefficients ranged from .800 to .831.

Conclusion: The findings indicate that the original shame, guilt, and pride dimensions were retained in the Turkish SSGS, that the subscale scores can be interpreted as largely comparable across women and men, and that the scale can be used as a valid and reliable measure of state self-conscious emotions.

Keywords: Shame, guilt, emotions, psychometrics, psychological tests

Yazışma Adresi / Address For Correspondence: Derya Durusu Emek Savaş, Dokuz Eylül Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Anabilim Dalı, Deneysel Psikoloji Bilim Dalı, İzmir, Türkiye **e-mail:** derya.emek@deu.edu.tr
Geliş tarihi/Received: 30.07.2026 | **Kabul tarihi/Accepted:** 15.09.2026

Giriş

Utanç ve suçluluk, bireyin kendisini ve davranışlarını kişisel ve toplumsal ölçütlere göre değerlendirmesiyle ortaya çıkan, birbiriyle yakından ilişkili öz bilinç duygularıdır. Gurur ve mahcubiyet de bu duygu grubu içinde değerlendirilmektedir. Öz bilinç duygularının ortaya çıkması için kişinin dikkatini kendi benliğine yöneltmesi ve yaşadığı olayı kişisel ya da toplumsal ölçütlerle değerlendirmesi gerekir (Lewis 1995, Tracy ve Robins 2004).

Bu duyguların korku, öfke ve üzüntü gibi temel duygulardan farklı olarak, öz temsil, öz farkındalık ve öz değerlendirme gibi görece karmaşık bilişsel süreçlere dayandığı düşünülmekte ve gelişimin daha ileri dönemlerinde ortaya çıkmaları söz konusu bilişsel yeterliklerin zaman içinde kazanılmasıyla ilişkilendirilmektedir (Tracy ve Robins 2004). Öz bilinç duygularının dışavurumu değerlendirilirken yüz ifadesinin yanı sıra bakış yönü, baş ve beden duruşu ile duygunun ortaya çıktığı sosyal bağlamın da dikkate alınması gerektiği bildirilmiştir (Robins ve Schriber 2009).

Öz bilinç duygularının oluşumunda sosyal değerlendirme merkezi bir role sahiptir. Kişi, başkaları için taşıdığı değerin azaldığını düşündüğünde utanç yaşayabilir; bir davranışıyla zarar verdiğine veya bir yükümlülüğünü ihlal ettiğine inandığında suçluluk hissedebilir (Tracy ve Robins 2004, Sznycer 2019). Başarısının ya da sahip olduğu bir özelliğin olumlu değerlendirilmesi ise yeterlik, öz değer ve başarı algısıyla ilişkili bir öz bilinç duygusu olan gururu ortaya çıkarabilir (Tracy ve Robins 2004, Sznycer 2019). Bu duyguların sosyal ilişkileri koruma, zedelenen ilişkileri onarma ve kişinin davranışlarını içinde bulunduğu grubun beklentilerine göre düzenleme işlevleri taşıdığı belirtilmiştir (Cavalera ve ark. 2017, Sznycer 2019). Bununla birlikte, bu duyguların yaşanma ve ifade edilme biçimleri kültürel normlardan etkilenebilir (Robins ve Schriber 2009). Bireyin hangi davranışları başarı, başarısızlık, ahlaki ihlal veya sosyal değer kaybı olarak yorumladığı kültürden kültüre değişebilir. Örneğin, grup aidiyetinin daha yüksek olduğu kolektivist kültürlerde utanç, bireyselliğin öne çıktığı bağlamlara kıyasla daha az olumsuz değerlendirilebilir (Robins ve Schriber 2009). Öz bilinç duygularına ilişkin çalışmaların önemli bir bölümü Batılı örneklemlerde yürütülmüştür. Güncel bir sistematik derleme, araştırmalarda kullanılan duygu uyandırma yöntemlerinin ve ölçme araçlarının geniş bir çeşitlilik gösterdiğini; kültürel bağlamın ise çoğu çalışmada yeterince ele alınmadığını ortaya koymuştur (Singh ve Bhushan 2025).

Utanç, kişinin benliğine yönelik olumsuz değerlendirmeyle ilişkili, çaresizlik ve küçük düşme yaşantılarının eşlik edebildiği olumsuz bir duygudur. Utanç yaşayan kişi kendisini yetersiz, kusurlu veya değersiz görebilir; bu yaşantıya küçülme, saklanma ve sosyal ortamdan uzaklaşma isteği eşlik edebilir (Lewis 2003). Shield (2024), utancın benliğin geneline yayılmasını kişinin kendisini sevilmeye veya kabul edilmeye değer görmemesiyle açıklamıştır. Suçluluk ise kişinin belirli bir davranışı ya da ihmali nedeniyle sorumluluk hissetmesiyle ortaya çıkar; değerlendirmenin odağında yapılan ya da yapılmayan eylem bulunur. Kişi, davranışının bir başkasına zarar verdiğini, ahlaki bir kuralı çiğnediğini veya kendi standartlarını karşılamadığını düşünebilir. Suçluluk özür dileme, zararı giderme, davranışı değiştirme ve sorumluluk üstlenme eğilimleriyle ilişkilendirilmiştir (Tangney 1998).

Utanç ile suçluluk arasındaki en yaygın kuramsal ayrım, değerlendirmenin yöneldiği hedefe dayanmaktadır. Teroni ve Deonna (2008), utancın benliğin bütününe, suçluluğun ise belirli bir davranışa yöneldiğini belirtmiştir. Bu ayrım açıklayıcı olmakla birlikte, utanç ve suçluluğun odağı ve davranışsal sonuçları bazı koşullarda örtüşebilmektedir. Miceli ve Castelfranchi (2018), suçluluğun kişinin zarar verici bir davranış veya tutumundaki sorumluluğuna, utancın ise gerçek benlik ile ulaşılmak istenen benlik ya da sosyal imge arasındaki uyumsuzluğa odaklandığını öne sürmüştür. Yazarlar, utancın her zaman tüm benliğe yönelmediğini ve bazı koşullarda prososyal davranışları destekleyebileceğini; suçluluğun ise belirli bir davranışla sınırlı kalmayarak benliğe ilişkin daha genel bir değerlendirmeye dönüşebileceğini savunmuştur. Dolayısıyla, iki duygunun davranışsal sonuçlarının kişinin olayı nasıl değerlendirdiğine, sorumluluk algısına ve durumu değiştirebilme beklentisine göre farklılaşabileceği düşünülmektedir.

Utanç ve suçluluk birbiriyle ilişkili duygular olmakla birlikte, utanç birçok çalışmada suçluluğa kıyasla daha olumsuz sonuçlarla ilişkilendirilmiştir. Utanç düşük benlik saygısı, psikolojik sorunlar ve düşmanlıkla ilişkili bulunmuştur (Velotti ve ark. 2017). Ayrıca, utancın yeme bozukluğu belirtileriyle (Nechita ve ark. 2021,

O'Loghlen ve ark. 2022), anksiyete belirtileriyle (Muris ve ark. 2018) ve klinik ve klinik olmayan örneklemlerde psikotik belirti şiddetiyle ilişkili olduğu bildirilmiştir (Davies ve ark. 2025). Suçluluk ise utanca kıyasla daha az psikolojik belirtiyle ve bazı çalışmalarda daha yapıcı davranışsal sonuçlarla ilişkilendirilmiştir. Ristić ve Đokić (2024), suçluluğun ahlaki davranışı destekleyebildiğini ve antisosyal davranış olasılığını azaltabildiğini; utancın ise öfke ve antisosyal davranışla ilişkili olabildiğini belirtmiştir. Cândea ve Szentagotai-Tătar'ın (2018) meta-analizinde utanca yatkınlık, suçluluğa yatkınlığa kıyasla anksiyete belirtileriyle daha güçlü bir ilişki göstermiştir. Benzer şekilde, utanç ile depresif belirtiler arasındaki ilişki, suçluluk ile depresif belirtiler arasındaki ilişkiye göre daha yüksek bulunmuş; suçluluk ve depresyon arasındaki ilişkinin önemli bir bölümünün suçluluğun utançla paylaştığı varyansla açıklanabildiği bildirilmiştir (Kim ve ark. 2011).

Bu bulguların büyük bölümü, kişilerin utanç ve suçluluk yaşamaya yönelik genel eğilimlerine odaklanan çalışmalara dayanmaktadır. Ancak, belirli bir durumda ortaya çıkan utanç veya suçluluğun etkileri bağlamsal etkenlere ve kişinin kullandığı duygu düzenleme stratejilerine göre değişebilmektedir (Miceli ve Castelfranchi 2018). Bu ayrım, öz bilinç duygularının psikolojik sonuçlarını yorumlarken özellik ve durumluk düzeylerinin ayrı ayrı değerlendirilmesini gerektirmektedir.

Utanç ve suçluluk puanları çoğu zaman yüksek düzeyde ilişkili olduğundan, iki yapının ölçüm düzeyinde ayrıştırılması güçtür. Kavramsal tanımlardaki ve araştırma yöntemlerindeki çeşitliliğin yanı sıra, öz bildirim araçlarının kişinin fark edip ifade edebildiği duygu yaşantılarına dayanması ve utanç ile suçluluk yaşantılarının genel olumsuz duygulanım ve benliğe yönelik olumsuz değerlendirmelerle kısmen örtüşebilmesi de bu güçlüğü artırmaktadır (Tangney 1996). Bu alandaki öz bildirim araçları genel olarak, kişinin belirli bir andaki utanç ve suçluluk düzeyini değerlendiren durumluk (state) ölçümler ile bu duyguları yaşama eğilimini değerlendiren özellik (trait) ölçümler olarak sınıflandırılabilir (Tangney 1996). Özellik ölçümleri görece kalıcı bireysel farklılıklara, durumluk ölçümler ise belirli bir bağlamda ortaya çıkan duygunun anlık yoğunluğuna ve kısa süreli değişimine odaklanmaktadır.

Özellik ölçümlerinin yaygın örnekleri arasında, senaryo temelli Öz-bilinçli Duygulanım Testi'nin (Test of Self-Conscious Affect, TOSCA) TOSCA-3 ve TOSCA-4 gibi farklı sürümleri yer almaktadır (Tangney ve ark. 2000, Tangney ve ark. 2008). TOSCA'da katılımcılardan gündelik yaşamda karşılaşabilecekleri bazı olayları düşünmeleri ve bu olaylarda verebilecekleri duygusal veya davranışsal tepkileri derecelendirmeleri istenmektedir. Senaryo temelli araçların yanı sıra, katılımcıların utanç ve suçlulukla ilişkili çeşitli sıfat ve ifadelerin kendilerini ne ölçüde tanımladığını değerlendirdiği araçlar da bulunmaktadır; Kısa Utanç Derecelendirme Ölçeği (Brief Shame Rating Scale, Hibbard 1994) bu gruba örnek verilebilir.

Durumluk ölçümler, bilişsel görevlerin veya klinik süreçlerin öncesinde ve sonrasında meydana gelen duygusal değişimleri incelemek için kullanılmaktadır. Bu ölçümler, özellikle duyguların deneysel olarak indüklendiği çalışmalarda manipülasyon kontrolü sağlamak için elverişlidir (örneğin Cavalera ve ark. 2018). Literatürde anlık öz bilinç duygularını değerlendirmek için yaygın kullanılan araçlardan biri olan Durumluk Utanç ve Suçluluk Ölçeği (State Shame and Guilt Scale, SSGS), utanç, suçluluk ve gururun uygulama anındaki düzeylerini değerlendirmek amacıyla Marschall ve arkadaşları (1994) tarafından geliştirilmiştir. Toplam 15 maddeden oluşan ölçeğin beş maddesi utancı (örnek madde: "Yerin altına girip kaybolmak istiyorum"), beş maddesi suçluluğu (örnek madde: "Pişmanlık, vicdan azabı hissediyorum") ve beş maddesi gururu (örnek madde: "Kendimi kıymetli, değerli buluyorum") değerlendirmektedir. SSGS'nin kısa, kolay uygulanabilir bir ölçek olması, uygulama anına odaklanması ve olumlu ve olumsuz öz bilinç duygularının birlikte incelenebilmesi deneysel araştırmalarda ve manipülasyon kontrolü amacıyla kullanımını yaygınlaştırmıştır.

SSGS'nin farklı dillerdeki uyarlama çalışmalarında farklı madde ve boyut yapıları incelenmiştir. İtalyan örnekleminde utanç ve suçluluk boyutlarından oluşan sekiz maddelik SSGS-8 geliştirilmiştir (Cavalera ve ark. 2017). Yunan uyarlamasında özgün ölçekteki utanç, suçluluk ve gurur boyutları korunmuştur (Tzelepi ve ark. 2023). Arapça uyarlama çalışmasında ise utanç ve suçluluğu değerlendiren 10 maddelik iki faktörlü form incelenmiştir (Chbeir ve ark. 2026). Bu çalışmalar SSGS'nin farklı dil ve kültürlerde kullanılabilirliğini desteklemektedir; ancak, özgün utanç, suçluluk ve gurur boyutlarını birlikte içeren 15 maddelik yapı sadece Yunan uyarlamasında korunmuştur. Türkçede ise SSGS maddelerinin Rohleder ve arkadaşları (2008) tarafından geçmiş birkaç aydaki yaşantılara odaklanacak biçimde değiştirilmesiyle oluşturulan özellik

formunun psikometrik özellikleri daha önce incelenmiştir (Bugay ve Demir 2011). Bu form utanç, suçluluk ve gururun görece kararlı düzeylerine odaklanırken, özgün SSGS bu duyguların uygulama anındaki düzeylerini değerlendirmektedir. Bilindiği kadarıyla, SSGS'nin özgün durumluk formu için daha önce bir Türkçe uyarlama çalışması yapılmamıştır.

Bu çalışmanın amacı, Marschall ve arkadaşları (1994) tarafından geliştirilen 15 maddelik Durumluk Utanç ve Suçluluk Ölçeği'ni Türkçeye uyarlamak ve Türkçe formun psikometrik özelliklerini yetişkin bir örneklemde incelemektir. Bu amaç doğrultusunda Türkçe formun yapı geçerliği, yakınsak ve ayırt edici geçerliği, cinsiyete göre ölçme değişmezliği ve güvenirliği incelenmiştir. Kuramsal olarak utanç, suçluluk ve gururdan oluşan üç faktörlü yapının desteklenmesi; utanç ve suçluluğun kaygıyla pozitif ve anlık duygudurumla negatif, gururun ise kaygıyla negatif ve anlık duygudurumla pozitif yönde ilişkili olması beklenmiştir. Ayrıca cinsiyet ve öz bildirime dayalı psikiyatrik veya nörolojik tanı öyküsüne göre keşifsel grup karşılaştırmaları yapılmıştır.

Yöntem

Örneklem

Örneklem büyüklüğü, 15 maddelik ve üç faktörlü ölçek için faktör analizlerine ilişkin örneklem büyüklüğü önerileri (Mundfrom ve ark. 2005) ile ölçeğin diğer kültürlerdeki uyarlama çalışmalarındaki örneklem büyüklükleri (Cavalera ve ark. 2017, Tzelepi ve ark. 2023) dikkate alınarak veri toplama öncesinde en az 200 katılımcı olarak belirlenmiştir. Katılımcılar kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayanmıştır.

Araştırmaya dahil edilme ölçütleri 18 yaşını doldurmuş olmak, anadilinin Türkçe olması ve elektronik ortamda aydınlatılmış onam vermek olarak belirlenmiştir. Veri toplama araçlarını tamamlamayan katılımcılar analizlere dahil edilmemiştir. Araştırmanın amacı Türkçe formun yetişkin toplum örneklemindeki psikometrik özelliklerini incelemek olduğu için psikiyatrik veya nörolojik tanı öyküsü bir dışlama ölçütü olarak kullanılmamıştır.

Tablo 1. Katılımcıların sosyodemografik ve klinik özellikleri

Değişkenler		Sayı (n)	Yüzde (%)	Ort.	SS
Cinsiyet	Kadın	288	64,0		
	Erkek	155	34,4		
	Belirtmek istemiyorum	7	1,6		
Eğitim durumu	İlkokul-ortaokul	12	2,7		
	Lise	213	47,3		
	Lisans	196	43,6		
	Lisansüstü	29	6,4		
Psikiyatrik veya nörolojik tanı öyküsü	Evet	94	20,9		
	Hayır	356	79,1		
Psikiyatrik veya nörolojik ilaç kullanımı	Evet	50	11,1		
	Hayır	400	88,9		
Yaş, yıl				28,36	11,14
Algılanan sosyoekonomik düzey				5,04	1,87

N = 450. Ort. = ortalama; SS = standart sapma. Yaş aralığı 18-76 yıldır. Algılanan sosyoekonomik düzey 1-10 arasında puanlanmıştır; yüksek puan daha yüksek algılanan sosyoekonomik düzeyi göstermektedir.

Toplam 485 form kaydı elde edilmiştir. İlk veri kalite kontrolleri kapsamında katılımcıların dahil edilme ölçütlerini karşılayıp karşılamadığı, veri toplama araçlarının tamamlanma durumu ve eksik veriler incelenmiştir. Araştırmaya katılmaya onam vermeyen dört kişi veri toplama araçlarına geçmemiştir. Onam veren 481 katılımcıdan 18'i Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri'nin (Öner ve Le Compte 1998) son bölümde yer alan sürekli kaygı formunu tamamlamadan ayrılmış, anadili Türkçe olmayan 13 katılımcı ise analizlerden dışlanmıştır. Nihai örneklem, yaşları 18 ile 76 (Ort. = 28,36; SS = 11,14) arasında değişen 450 katılımcıdan oluşmuştur. Nihai örneklemde SSGS maddelerine ilişkin eksik veri bulunmamaktadır. Psikiyatrik veya

nörolojik tanı öyküsü öz bildirime dayalı olarak kaydedilmiş; örneklemi betimlemek ve keşifsel grup karşılaştırmalarını gerçekleştirmek amacıyla kullanılmıştır. Katılımcıların demografik özellikleri Tablo 1'de sunulmuştur.

İşlem

Araştırma için Dokuz Eylül Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır (Karar Tarihi: 19.11.2025; Karar No: 9). Ölçeklerin kullanımı ve uyarlanması için ilgili hak sahiplerinden izin alınmıştır. Uyarlama sürecinde, öncelikle Durumluk Utanç ve Suçluluk Ölçeği'nin 15 maddelik İngilizce formu araştırmacılar tarafından bağımsız olarak Türkçeye çevrilmiştir. Ardından, çeviriler karşılaştırılarak uzlaşı yoluyla bir Türkçe form oluşturulmuş; bu form iki mütercim tercüman tarafından bağımsız olarak yeniden İngilizceye çevrilmiştir. Geri çeviriler ile ölçeğin özgün maddeleri karşılaştırılmış ve maddelerin anlamsal olarak uygun olduğu değerlendirilmiştir. Son aşamada Türkçe form ve ölçeğin özgün formu, dilsel eşdeğerliği incelemek amacıyla 18 kişilik iki dilli bir örnekleme çevrimiçi olarak uygulanmıştır. Katılımcılar aynı oturumda önce İngilizce özgün formu, ardından Türkçe formu tamamlamıştır. İki formdan elde edilen alt boyut puanları arasındaki korelasyonlar, suçluluk için $r = ,81$ ($p < ,001$), utanç için $r = ,66$ ($p < ,001$) ve gurur için $r = ,87$ ($p < ,001$) olarak bulunmuştur. Ana veri toplamada kullanılan çevrimiçi form araştırma ekibi tarafından Google Forms üzerinden oluşturulmuş; veri toplama öncesinde bağlantıların çalışması, bölüm geçişleri, madde sırası, zorunlu yanıt ayarları ve farklı cihazlardaki görünümü açısından araştırmacılar tarafından test edilmiştir.

Araştırma duyurusu, araştırmacıların mesleki ve kişisel iletişim ağlarında WhatsApp üzerinden çevrimiçi bağlantı ile paylaşılmış; ayrıca Dokuz Eylül Üniversitesi Merkez Kampüsü'nde araştırma ekibi tarafından yüz yüze yapılan davetlerde katılmayı kabul eden kişiler QR kod aracılığıyla çevrimiçi forma yönlendirilmiştir. Bunun dışında herhangi bir sosyal medya platformunda araştırma tanıtımı yapılmamış ve ücretli reklam verilmemiştir. Katılımcılara çalışma hakkında kısa bilgi verilmiş, katılımın gönüllü olduğu belirtilmiş; ayrıntılı araştırma bilgilendirmesi formun ilk ekranında sunulmuş ve katılımcılardan elektronik ortamda aydınlatılmış onam alınmıştır. Veriler Ocak-Nisan 2026 tarihleri arasında Google Forms aracılığıyla toplanmıştır. Onamın ardından sırasıyla Sosyodemografik Bilgi Formu ve Anlık Duygudurum Madde Seti, Durumluk Utanç ve Suçluluk Ölçeği ve Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri sunulmuştur. Çevrimiçi form katılımcılar tarafından bireysel olarak doldurulmuştur. Formdaki sorular zorunlu yanıt olarak ayarlanmış; katılımcılar formu göndermeden önce önceki bölümlere dönerek verdikleri yanıtları değiştirebilmiştir. Form, aydınlatılmış onam ve teşekkür ekranları dahil yedi ekrandan ve onam sorusu hariç toplam 68 soru ve maddeden oluşmuş; yaklaşık 15 dakikada tamamlanmış ve katılımcılara herhangi bir ücret veya teşvik verilmemiştir. Aynı kişi tarafından birden fazla yanıt gönderilmesini önlemek amacıyla Google Forms'un kullanıcı başına tek yanıt ayarı etkinleştirilmiştir. Veri seti mükerrer kayıtlar açısından ayrıca kontrol edilmiş ve mükerrer yanıt saptanmamıştır. Formda katılımcılardan ad, soyad veya kimliği doğrudan belirleyebilecek başka bir bilgi toplanmamıştır. Form yanıtlarına sadece yazarlar erişebilmiş ve veriler erişimi kısıtlı, parola korumalı dijital ortamda saklanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Katılımcılara Sosyodemografik Bilgi Formu ve Anlık Duygudurum Madde Seti, Durumluk Utanç ve Suçluluk Ölçeği ile Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri uygulanmıştır.

Sosyodemografik Bilgi Formu ve Anlık Duygudurum Madde Seti

Sosyodemografik formda yaş, cinsiyet, eğitim, anadil, algılanan sosyoekonomik düzey, psikiyatrik veya nörolojik tanı öyküsü ve ilaç kullanımı ile ilgili sorular sorulmuştur. Katılımcıların uygulama anındaki genel duygudurumunu değerlendirmek amacıyla araştırmacılar tarafından üçü olumlu, üçü olumsuz ifadeden oluşan altı maddelik bir madde seti (örneğin, "Şu anda kendimi duygusal olarak iyi ve sakin hissediyorum"; "Şu anda içsel bir huzursuzluk ya da rahatsızlık hissediyorum") hazırlanmıştır. Maddeler, genel duygudurum ölçümlerinde yer alan olumlu ve olumsuz duygu içerikleri dikkate alınarak, katılımcı yükünü sınırlı tutacak kısa bir değerlendirme sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Maddeler 5'li Likert tipi ölçekte derecelendirilmiştir (1 = Hiç katılmıyorum, 5 = Tamamen katılıyorum). Olumsuz maddeler ters puanlanmış ve

uygulama anındaki genel duygudurumu tek bir puanla değerlendirmek amacıyla maddeler toplanarak 6-30 aralığında bir anlık duygudurum puanı elde edilmiştir. Yüksek puan daha olumlu anlık duyguduruma işaret etmektedir. Örneklemin puan ortalaması 18,85'tir (SS = 6,25) ve altı maddenin Cronbach alfa katsayısı ,90'dır.

Durumluk Utanç ve Suçluluk Ölçeği (State Shame and Guilt Scale, SSGS)

Marschall ve arkadaşları (1994) tarafından geliştirilen SSGS, ölçeğin uygulandığı andaki utanç, suçluluk ve gurur düzeylerini değerlendiren 15 maddelik bir öz bildirim aracıdır. Maddeler 5'li Likert tipi ölçekte derecelendirilir (1 = Hiç böyle hissetmiyorum, 5 = Çok güçlü bir biçimde böyle hissediyorum). Ölçeğin utanç, suçluluk ve gurur alt boyutlarının her biri beş maddeden oluşur. Özgün çalışmada Cronbach alfa katsayıları suçluluk için ,82, utanç için ,89 ve gurur için ,87 olarak bildirilmiştir. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Toplam ölçek puanı yerine 5-25 aralığındaki alt boyut puanları kullanılmaktadır.

Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri (State-Trait Anxiety Inventory, STAI)

Spielberger ve arkadaşları (1970) tarafından geliştirilen envanter, durumluk ve sürekli kaygıyı değerlendiren 40 maddelik bir öz bildirim aracıdır. İlk 20 madde durumluk, son 20 madde sürekli kaygıyı değerlendirir. Maddeler 4'lü Likert tipi ölçeklerde derecelendirilir. Her iki formdan alınabilecek puanlar 20-80 aralığındadır ve yüksek puan daha yüksek kaygı düzeyine işaret eder. Türkçe uyarlama çalışması Öner ve Le Compte (1998) tarafından yapılmıştır. Durumluk kaygı, SSGS ile aynı uygulama anındaki olumsuz duygusal durumu değerlendirmesi ve önceki SSGS uyarlama çalışmalarında da dış ölçüt olarak kullanılmış olması nedeniyle yakınsak geçerliğe ilişkin bir dış ölçüt olarak seçilmiştir (Cavalera ve ark. 2017). Sürekli kaygı ise daha genel ve görece kalıcı kaygı eğilimiyle beklenen ilişkileri incelemek amacıyla tamamlayıcı bir dış ölçüt olarak kullanılmıştır. Bu çalışmada Cronbach alfa katsayısı durumluk kaygı formu için ,94, sürekli kaygı formu için ,90'dır.

İstatistiksel Analiz

Veriler IBM SPSS Statistics 30 ve jamovi 2.6.45 kullanılarak analiz edilmiştir. Anadili Türkçe olmayan ve sürekli kaygı formunu eksik dolduran katılımcılar çıkarıldıktan sonra, veri seti uç değerler, eksik veri ve dağılım özellikleri açısından incelenmiştir. SSGS maddelerinde eksik veri bulunmamıştır. Analizlerde kullanılan sürekli değişkenlerin standart puanları ±3,29 aralığında kalmış ve belirgin tek değişkenli uç değer saptanmamıştır. Dağılımlar çarpıklık ve basıklık değerleri ile histogram, kutu grafiği ve Q-Q grafikleri birlikte değerlendirilerek incelenmiştir.

Yapı geçerliği için önce açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılmıştır. Verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett küresellik testiyle değerlendirilmiştir. AFA'da temel eksenler faktörleştirmesi ve oblimin döndürmesi kullanılmıştır. Faktör sayısı, 20 rastgele veri setine dayalı paralel analiz, yamaç birikinti grafiği ve ölçeğin kuramsal yapısı birlikte değerlendirilerek belirlenmiştir. Paralel analizde temel eksenler faktörleştirmesine dayalı gözlenen özdeğerler, aynı örneklem ve değişken sayısıyla standart normal dağılımdan üretilen verilerden elde edilen özdeğerlerin %95 yüzdeliğiyle karşılaştırılmıştır. Faktör yüklerinin yorumlanmasında mutlak değeri ,30 ve üzerinde olan yükler dikkate alınmıştır. Ardından üç faktörlü yapı maksimum olabilirlik kestirimiyle doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılarak sınanmış ve tek faktörlü alternatif modelle betimsel uyum indeksleri üzerinden karşılaştırılmıştır. Model uyumu χ^2, CFI, TLI, SRMR ve RMSEA ile %90 güven aralığı üzerinden değerlendirilmiştir; standartlaştırılmış faktör yükleri ve faktörler arası korelasyonlar raporlanmıştır.

Yakınsak geçerlik kapsamında SSGS alt boyut puanları ile bu puanlarla kuramsal olarak ilişkili olması beklenen durumluk kaygı puanları, sürekli kaygı puanları ve anlık duygudurum puanları arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon analiziyle incelenmiştir.

SSGS'nin cinsiyete göre ölçme değişmezliği çok gruplu DFA ile incelenmiştir. Çok gruplu DFA modelleri, tek gruplu DFA'da kullanılan üç faktörlü model temel alınarak maksimum olabilirlik kestirimiyle sınanmıştır. Cinsiyetini belirtmek istemeyen 7 katılımcı analizlere dahil edilmemiş; analizler 288 kadın ve 155 erkek katılımcının verileri üzerinde yürütülmüştür. Değişmezlik modelleri giderek artan eşitlik kısıtlarıyla sırasıyla sınanmıştır. Biçimsel değişmezlik modelinde aynı üç faktörlü yapı her iki grupta serbestçe kestirilmiş,

metrik değişmezlik modelinde faktör yükleri, skalar (ölçek) değişmezlik modelinde ise faktör yükleri ile madde sabitleri gruplar arasında eşitlenmiştir (Putnick ve Bornstein 2016). Modellerin değerlendirilmesinde ki-kare fark testinin yanı sıra CFI, RMSEA ve SRMR değerlerindeki değişimler birlikte dikkate alınmıştır. CFI değerinde ,010'dan büyük bir azalma, RMSEA değerinde ,015'ten ve SRMR değerinde metrik değişmezlik için ,030'dan, skalar değişmezlik için ,015'ten büyük artışlar değişmezliğin bozulduğuna işaret eden ölçütler olarak değerlendirilmiştir (Chen 2007). Tam skalar değişmezliğin desteklenmemesi üzerine, madde sabitlerine getirilen eşitlik kısıtlarının serbest bırakılmasının model uyumuna katkısı ardışık olarak incelenmiş; önce SSGS14, ardından SSGS3 maddesine ait sabit serbest bırakılarak kısmi skalar değişmezlik modeli sınanmıştır.

Alt boyutların birbirinden ayrışması, madde korelasyonlarına dayalı heterotrait-monotrait (HTMT) oranlarıyla değerlendirilmiştir; ,85'in altındaki nokta tahminleri ayırt edilebilirlikle uyumlu kabul edilmiştir (Henseler ve ark. 2015). Alt boyut puanlarının cinsiyet ve öz bildirime dayalı psikiyatrik veya nörolojik tanı öyküsüne göre farklılaşıp farklılaşmadığı bağımsız örneklemler t testleri kullanılarak keşifsel grup karşılaştırmalarıyla incelenmiştir. Varyansların homojenliği Levene testiyle değerlendirilmiş; varsayımın karşılanmadığı karşılaştırmalarda Welch t testi kullanılmıştır. Grup ortalamaları, standart sapmalar, ortalama farkı için %95 güven aralıkları ve Hedges g etki büyüklükleri raporlanmıştır. İç tutarlılık Cronbach alfa ve %95 bootstrap güven aralıkları ile McDonald omega katsayıları kullanılarak değerlendirilmiştir (Hayes ve Coutts 2020). İki-yarı güvenirliği için her alt boyuttaki maddeler ölçek sırasına göre ilk üç ve son iki madde olacak biçimde ikiye ayrılmış ve Guttman iki-yarı katsayısı hesaplanmıştır. Ölçeğin durumluk niteliği nedeniyle test-tekrar test güvenirliği değerlendirilmemiştir. Anlamlılık düzeyi ,05 olarak belirlenmiştir.

Bulgular

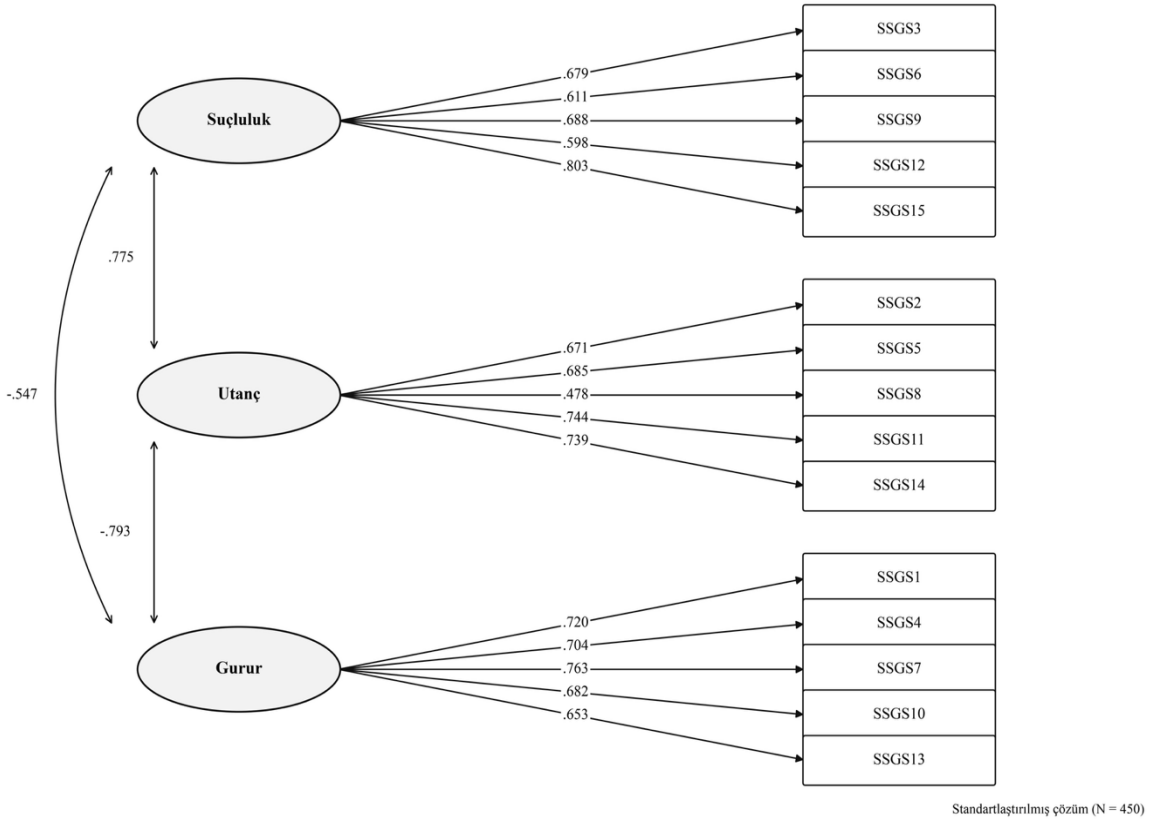
Yapı Geçerliği

Verilerin faktör analizine uygun olduğu bulunmuştur (KMO = ,922; Bartlett $\chi^2(105) = 2702$, $p < ,001$). Temel eksenler faktörleştirmesi ve oblimin döndürmesiyle gerçekleştirilen AFA'da paralel analiz dört faktör önermiş ve dört faktörlü çözüm toplam varyansın %51,5'ini açıklamıştır. Dördüncü faktörün katkısı %7,44'tür. Bununla birlikte, çözüm basit bir yapı göstermemiş; SSGS2 (F3 = ,349; F4 = ,412), SSGS1 (F3 = ,337; F4 = -,404), SSGS7 (F3 = ,523; F4 = -,351) ve SSGS12 (F1 = ,408; F3 = ,361) birden fazla faktöre yüklenmiş ve dördüncü faktör kuramsal olarak ayrı bir boyut şeklinde yorumlanamamıştır. Dördüncü faktörün diğer faktörlerle korelasyonları da orta düzeydedir (F1 ile r = ,342, F2 ile r = -,420, F3 ile r = ,398). Dört faktörlü çözüme ait madde yükleri Ek.2'de tablo olarak sunulmuştur. Yamaç birikinti grafiğindeki kırılma ve ölçeğin özgün kuramsal yapısı dikkate alınarak üç faktörlü çözüm ayrıca incelenmiştir. Bu çözümde maddeler beklenen alt boyutlarda kümelenmiş ve toplam varyansın %48,4'ü açıklanmıştır. Bununla birlikte, utanç alt boyutundaki SSGS8'in faktör yükü (,326) ve ortak varyansı (,239) görece düşüktür. Üç faktörlü AFA bulguları Tablo 2'de sunulmuştur.

Kuramsal üç faktörlü yapı DFA ile sınanmıştır. Modelin uyum değerleri kabul edilebilir-iyi düzeydedir ($\chi^2(87) = 223$, $p < ,001$; CFI = ,949; TLI = ,938; SRMR = ,0439; RMSEA = ,0589, %90 GA [,0494; ,0685]). Standartlaştırılmış faktör yükleri ,478-,803 arasında değişmiş ve tümü anlamlı bulunmuştur ($p < ,001$). Faktör korelasyonları suçluluk-utanç için ,775, suçluluk-gurur için -,547 ve utanç-gurur için -,793'tür. Tek faktörlü alternatif modelin uyumu belirgin biçimde daha düşüktür ($\chi^2(90) = 586,50$, CFI = ,812, TLI = ,780, RMSEA = ,111 ve SRMR = ,078). Bulgular, üç ilişkili fakat ayrı alt boyutlu yapıyı desteklemektedir. DFA modeli Şekil 1'de, faktör yükü tahminleri Tablo 3'te sunulmuştur.

Cinsiyete Göre Ölçme Değişmezliği

SSGS'nin üç faktörlü yapısının cinsiyete göre ölçme değişmezliği 288 kadın ve 155 erkek katılımcının verileri üzerinde incelenmiştir. Biçimsel değişmezlik modeli kabul edilebilir uyum göstermiştir ($\chi^2(174) = 369,78$, CFI = ,928, TLI = ,913, RMSEA = ,050 ve SRMR = ,057). Faktör yüklerinin gruplar arasında eşitlendiği metrik modelde uyum değerlerinde belirgin bir bozulma gözlenmemiştir ($\Delta\chi^2(12) = 16,50$, $p = ,169$; ΔCFI = -,002, ΔRMSEA = -,001 ve ΔSRMR = ,007). Bu bulgular metrik değişmezliği desteklemiştir.

Şekil 1. Durumluk Utanç ve Suçluluk Ölçeği Türkçe formunun üç faktörlü doğrulayıcı faktör analizi modeline ilişkin standartlaştırılmış çözüm (N = 450).

Tek yönlü oklar standartlaştırılmış faktör yüklerini, çift yönlü oklar faktörler arası korelasyonları göstermektedir. Madde artık varyansları okunabilirliği artırmak amacıyla gösterilmemiştir. SSGS = State Shame and Guilt Scale. Tüm faktör yükleri p < ,001 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 2. Durumluk Utanç ve Suçluluk Ölçeği maddelerinin üç faktörlü açımlayıcı faktör analizi yükleri ve madde istatistikleri

Madde	Faktör yükü	Ortak varyans (h^2)	Madde-toplam (düz.)	Ort.	SS
Faktör 1: Suçluluk (Cronbach α = ,801)					
SSGS3	,621	,463	,590	2,02	1,20
SSGS6	,445	,377	,516	2,76	1,33
SSGS9	,749	,528	,624	2,41	1,37
SSGS12	,401	,352	,506	1,52	1,00
SSGS15	,815	,666	,707	2,04	1,22
Faktör 2: Utanç (Cronbach α = ,795)					
SSGS2	,553	,457	,590	1,97	1,25
SSGS5	,452	,448	,605	1,94	1,14
SSGS8	,326	,239	,428	1,67	1,06
SSGS11	,795	,620	,658	1,68	1,05
SSGS14	,560	,544	,606	1,99	1,20
Faktör 3: Gurur (Cronbach α = ,831)					
SSGS1	,484	,495	,616	3,38	1,05
SSGS4	,552	,476	,616	3,76	1,15
SSGS7	,684	,576	,677	3,24	1,18
SSGS10	,802	,562	,645	3,40	1,21
SSGS13	,638	,451	,596	3,47	1,17

N = 450. Ort. = ortalama; SS = standart sapma; α = Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı. Açımlayıcı faktör analizinde temel eksenler faktörleştirmesi ve oblimin döndürmesi kullanılmıştır. Faktör yükleri ,30'un altında olan değerler gösterilmemiştir. Ortak varyans sütunu h^2 değerlerini; madde-toplam (düz.) sütunu ise düzeltilmiş madde-toplam korelasyonunu göstermektedir.

Tablo 3. Durumluk Utanç ve Suçluluk Ölçeği'nin doğrulayıcı faktör analizi faktör yükü tahminleri					
Madde	**Tahmin**	**SH**	**z**	**p**	**λ**
Faktör 1: Suçluluk					
SSGS3	,812	,0533	15,2	<,001	,679
SSGS6	,814	,0613	13,3	<,001	,611
SSGS9	,939	,0607	15,5	<,001	,688
SSGS12	,598	,0462	13,0	<,001	,598
SSGS15	,975	,0511	19,1	<,001	,803
Faktör 2: Utanç					
SSGS2	,836	,0550	15,2	<,001	,671
SSGS5	,781	,0500	15,6	<,001	,685
SSGS8	,505	,0501	10,1	<,001	,478
SSGS11	,780	,0450	17,4	<,001	,744
SSGS14	,884	,0512	17,3	<,001	,739
Faktör 3: Gurur					
SSGS1	,756	,0457	16,5	<,001	,720
SSGS4	,807	,0502	16,1	<,001	,704
SSGS7	,901	,0502	17,9	<,001	,763
SSGS10	,826	,0539	15,3	<,001	,682
SSGS13	,766	,0527	14,5	<,001	,653

. N = 450. Tahmin = standartlaştırılmamış faktör yükü; SH = standart hata; λ = standartlaştırılmış faktör yükü. Tüm yükler p < ,001 düzeyinde anlamlıdır.

Faktör yüklerine ek olarak madde sabitlerinin de eşitlendiği tam skalar modelde CFI değerindeki azalma benimsenen ,010 ölçütünü aşmıştır ($\Delta\chi^2(12) = 44,17$, p < ,001; ΔCFI = -,012, ΔRMSEA = ,002 ve ΔSRMR = ,004). Bu nedenle tam skalar değişmezlik, benimsenen ΔCFI ölçütüne göre desteklenmemiştir. Önce SSGS14, ardından SSGS3 maddesine ait sabitlerin serbest bırakıldığı kısmi skalar modelde metrik modele kıyasla anlamlı veya belirgin bir uyum kaybı gözlenmemiştir ($\Delta\chi^2(10) = 14,59$, p = ,148; ΔCFI = -,002, ΔRMSEA = -,001 ve ΔSRMR = ,001). Sonuçlar, SSGS Türkçe formunun cinsiyete göre metrik ve kısmi skalar değişmezliğini desteklemektedir. Ölçme değişmezliği modellerine ilişkin sonuçlar Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Durumluk Utanç ve Suçluluk Ölçeği'nin Türkçe formunun cinsiyete göre ölçme değişmezliği sonuçları									
Model	**χ^2 (sd)**	**CFI**	**TLI**	**RMSEA (%90 GA)**	**SRMR**	**$\Delta\chi^2$ (Δsd); p**	**ΔCFI**	**ΔRMSEA**	**ΔSRMR**
M1 Biçimsel	369,78 (174)	,928	,913	,050 [,043 - ,058]	,057	—	—	—	—
M2 Metrik	386,28 (186)	,927	,917	,049 [,042 - ,056]	,064	16,50 (12); ,169	-,002	-,001	,007
M3 Skalar	430,45 (198)	,915	,910	,052 [,045 - ,058]	,068	44,17 (12); <,001	-,012	,002	,004
M3a Kısmi skalar	400,87 (196)	,925	,919	,049 [,042 - ,055]	,066	14,59 (10); ,148	-,002	-,001	,001

N = 443 (kadın n = 288; erkek n = 155). CFI = karşılaştırmalı uyum indeksi; GA = güven aralığı; RMSEA = yaklaşık hataların ortalama karekökü; Δ = değişim; sd = serbestlik derecesi; SRMR = standartlaştırılmış hata kareleri ortalamasının karekökü; TLI = Tucker-Lewis indeksi. Değişim değerleri M2 için M1'e, M3 için M2'ye ve M3a için M2'ye göre hesaplanmıştır. M3a modelinde Durumluk Utanç ve Suçluluk Ölçeği'nin SSGS14 ve SSGS3 maddelerine ait sabitler gruplar arasında serbest bırakılmıştır.

Yakınsak ve Ayırt Edici Geçerlik

SSGS alt boyut puanlarının ortalama ve standart sapmaları suçluluk için 10,74 (SS = 4,59), utanç için 9,25 (SS = 4,23) ve gurur için 17,25'tir (SS = 4,46). SSGS alt boyutları ile anlık duygudurum arasındaki ilişkiler incelendiğinde, utanç (r = -,576; p < ,001) ve suçluluk (r = -,424; p < ,001) puanları anlık duygudurumla negatif; gurur puanları ise pozitif yönde ilişkilidir (r = ,658; p < ,001).

Durumluk kaygı utanç (r = ,649; p < ,001) ve suçlulukla (r = ,539; p < ,001) pozitif, gururla negatif yönde ilişkilidir (r = -,669; p < ,001). Sürekli kaygı da utanç (r = ,657; p < ,001) ve suçlulukla (r = ,590; p < ,001) pozitif, gururla negatif yönde ilişkilidir (r = -,674; p < ,001). Tüm korelasyonlar Tablo 5'te sunulmuştur. HTMT nokta

tahminleri suçluluk-utanç için ,814, suçluluk-gurur için ,556 ve utanç-gurur için ,787 olarak hesaplanmıştır. Değerlerin ,85 eşiğinin altında kalması alt boyutların ayırt edilebilirliği ile uyumludur.

Tablo 5. Durumluk Utanç ve Suçluluk Ölçeği alt boyutları ile diğer değişkenler arasındaki Pearson korelasyonları

Değişken	1	2	3	4	5	6
1. Utanç	1					
2. Suçluluk	,647	1				
3. Gurur	-,641	-,452	1			
4. Durumluk Kaygı	,649	,539	-,669	1		
5. Sürekli Kaygı	,657	,590	-,674	,703	1	
6. Anlık Duygudurum	-,576	-,424	,658	-,825	-,607	1

N = 450. Tüm korelasyonlar p < ,001 düzeyinde anlamlıdır.

Keşifsel Grup Karşılaştırmaları

Cinsiyete göre karşılaştırmalarda suçluluk, utanç ve gurur puanlarında anlamlı fark bulunmamış ve küçük etki büyüklükleri (|g| = ,085 - ,121) elde edilmiştir.

Katılımcıların 94'ü psikiyatrik veya nörolojik tanı öyküsü bildirmiş; bu katılımcıların 43'ü psikiyatrik veya nörolojik ilaç kullandığını, 51'i ise ilaç kullanmadığını belirtmiştir. Tanı öyküsü bildiren katılımcıların utanç puanları (Ort. = 10,90; SS = 5,17), tanı öyküsü bildirmeyen katılımcıların puanlarından (Ort. = 8,81; SS = 3,83) daha yüksek bulunmuştur (p < ,001). Tanı öyküsü bildiren katılımcıların gurur puanları (Ort. = 16,18; SS = 5,10) ise tanı öyküsü bildirmeyen katılımcıların puanlarından (Ort. = 17,53; SS = 4,24) daha düşüktür (p = ,020). Suçluluk puanlarındaki fark anlamlı değildir (p = ,136). Grup karşılaştırmalarına ilişkin ayrıntılı bulgular Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Cinsiyet ve tanı öyküsü gruplarına göre Durumluk Utanç ve Suçluluk Ölçeği alt boyutlarının karşılaştırılması

Gruplama	Alt boyut	Grup 1 Ort. (SS)	Grup 2 Ort. (SS)	t (sd)	p	Hedges g	Ortalama farkı için %95 GA
Cinsiyet	Suçluluk	Kadın 10,91 (4,50)	Erkek 10,48 (4,80)	0,93 (441)	,354	,092	[-,48; 1,33]
	Utanç	Kadın 9,38 (4,25)	Erkek 9,02 (4,21)	0,86 (441)	,391	,085	[-,47; 1,19]
	Gurur	Kadın 17,08 (4,41)	Erkek 17,63 (4,56)	-1,22 (441)	,223	-,121	[-1,42; ,33]
Tanı öyküsü	Suçluluk	Var 11,37 (4,75)	Yok 10,58 (4,54)	1,49 (448)	,136	,173	[-,25; 1,84]
	Utanç	Var 10,90 (5,17)	Yok 8,81 (3,83)	3,67 (121)	<,001	,504	[,97; 3,23]
	Gurur	Var 16,18 (5,10)	Yok 17,53 (4,24)	-2,36 (129)	,020	-,304	[-2,48; -,22]

Levene testinin anlamlı olduğu tanı öyküsüne göre utanç ve gurur karşılaştırmalarında Welch t testi, diğer karşılaştırmalarda ise bağımsız örneklemler t testi esas alınmıştır. Ortalama farkları ve Hedges g değerleri Grup 1 - Grup 2 yönünde hesaplanmıştır. Cinsiyet karşılaştırmalarında Grup 1 kadınları (n = 288), Grup 2 erkekleri (n = 155) temsil etmektedir. Tanı öyküsü karşılaştırmalarında Grup 1 tanı öyküsü bildirenleri (n = 94), Grup 2 tanı öyküsü bildirmeyenleri (n = 356) temsil etmektedir. GA = güven aralığı; Ort. = ortalama; SS = standart sapma; sd = serbestlik derecesi.

Güvenirlik

Cronbach alfa katsayıları suçluluk için ,801 %95 GA [,763; ,833]; utanç için ,795 %95 GA [,753; ,831]; gurur için ,831 %95 GA [,798; ,857] olarak bulunmuştur. McDonald omega katsayıları sırasıyla ,809; ,800 ve ,831'dir. Guttman iki-yarı güvenirlik katsayıları suçluluk için ,754, utanç için ,744 ve gurur için ,758 olarak bulunmuştur. Alfa ve omega katsayılarının birbirine yakın olması, üç alt boyut için benzer düzeyde (kabul edilebilir ile iyi arasında değişen) iç tutarlılık tahminleri elde edildiğini göstermektedir.

Tartışma

Bu çalışmada, Durumluk Utanç ve Suçluluk Ölçeği'nin 15 maddelik özgün formu, geniş bir yaş aralığını kapsayan büyük bir yetişkin örnekleminde Türkçeye uyarlanmış ve Türkçe formun psikometrik özellikleri incelenmiştir. Ölçeğin yapı geçerliği AFA, DFA ve alternatif model karşılaştırmasıyla; cinsiyete göre ölçme değişmezliği çok gruplu DFA ile; alt boyutların birbirinden ayrışması HTMT oranlarıyla; yakınsak geçerliği ise durumluk ve sürekli kaygı ile anlık duygudurum arasındaki ilişkiler üzerinden değerlendirilmiştir. Güvenirlik incelemelerinde Cronbach alfa, McDonald omega ve iki-yarı güvenirlik katsayıları birlikte kullanılmıştır. Elde edilen bulgular bir arada değerlendirildiğinde, SSGS Türkçe formunun üç faktörlü yapısının, cinsiyete göre metrik ve kısmi skalar değişmezliğinin ve alt boyutların yeterli güvenirliğinin desteklendiği görülmüştür.

AFA'da paralel analiz dört faktör önermiş ve dört faktörlü çözüm toplam varyansın %51,5'ini açıklamıştır. Bununla birlikte, dördüncü faktörün açıkladığı varyans sınırlı kalmış, birden fazla maddede çapraz yükler ortaya çıkmış ve bu faktör kuramsal açıdan tutarlı ve ayrı bir boyut olarak yorumlanamamıştır. Buna karşın, yamaç birikinti grafiğindeki kırılma ve ölçeğin özgün kuramsal yapısı doğrultusunda incelenen üç faktörlü çözümde maddeler büyük ölçüde beklenen alt boyutlarda kümelenmiş ve toplam varyansın %48,4'ü açıklanmıştır. Faktör sayısına ilişkin kararın yalnızca paralel analiz sonucuna değil, çözümün basitliği, yorumlanabilirliği ve kuramsal anlamlılığına da dayanması gerektiği dikkate alındığında, üç faktörlü çözümün korunması yöntemsel ve kuramsal açıdan uygun görünmektedir.

Üç faktörlü yapı DFA bulgularıyla da desteklenmiştir. Model kabul edilebilir ile iyi arasında değişen uyum değerleri göstermiş, tüm standartlaştırılmış faktör yükleri anlamlı bulunmuş ve tek faktörlü alternatif model belirgin biçimde daha düşük uyum göstermiştir. Tek faktörlü modelin yetersiz uyumu, ölçek maddelerinin tek bir genel öz bilinç duygusu ya da genel duygusal değerlik boyutuyla açıklanamayacağını; utanç, suçluluk ve gururun ilişkili olmakla birlikte ayrı yapılar olarak ele alınması gerektiğini göstermektedir. Bu sonuç, özgün ölçeğin üç boyutlu yapısını koruyan Yunan uyarlamasının bulgularıyla uyumludur. Yunan uyarlamasında da 15 maddelik yapı üç faktör altında toplanmış ve toplam varyansın %49,39'u açıklanmıştır; bu oran mevcut çalışmada elde edilen %48,4'lük değerle oldukça benzerdir (Tzelepi ve ark. 2023). İtalyan ve Arapça uyarlamalarda ise gurur boyutu çalışmaya dahil edilmemiş, yalnızca utanç ve suçluluğu değerlendiren sekiz ve on maddelik formlar incelenmiştir (Cavalera ve ark. 2017, Chbeir ve ark. 2026). Bu açıdan mevcut çalışma, ölçeğin olumlu öz bilinç duygusunu temsil eden gurur boyutunu da içeren özgün 15 maddelik yapısının farklı bir kültürel bağlamda korunabildiğini göstermektedir.

Utanç alt boyutundaki SSGS8'in AFA faktör yükü ve ortak varyansı diğer maddelere göre görece düşüktür. Maddenin AFA yükü ,326 ve ortak varyansı ,239 olmakla birlikte, DFA'daki standartlaştırılmış yükü ,478'dir ve istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu maddenin görece zayıf performansı sadece mevcut örnekleme özgü görünmemektedir. İtalyan uyarlamasında özgün ölçeğin 8. maddesi çapraz yük vermesi nedeniyle kısa forma dahil edilmemiş (Cavalera ve ark. 2017); Yunan uyarlamasında ise aynı madde utanç faktöründe ,452 yük göstermiştir (Tzelepi ve ark. 2023). Dolayısıyla bulgular, 8. maddenin kültürler ve diller arasında diğer maddelerden daha değişken bir psikometrik performans gösterebildiğine işaret etmektedir. Bununla birlikte, maddenin DFA'da anlamlı bir gösterge olması, düzeltilmiş madde-toplam korelasyonunun kabul edilebilir düzeyde bulunması ve özgün ölçekle karşılaştırılabilirliğin korunması dikkate alındığında, mevcut örnekleme dayanarak ölçekten çıkarılması gerekli görünmemektedir. SSGS8'in görece düşük faktör yükünün, maddenin utancın anlık yaşantısından çok benliğe yönelik genel ve ahlaki bir değerlendirmeyi ifade etmesiyle ilişkili olabileceği düşünülmüştür. "Kendimi kötü bir insan gibi hissediyorum" ifadesindeki "kötü bir insan" olma biçimindeki bütüncül öz değerlendirme, suçluluk veya daha kalıcı olumsuz benlik değerlendirmeleriyle de örtüşebileceği için maddenin diğer durumluk utanç maddeleriyle paylaştığı varyans sınırlı kalmış olabilir. Maddenin farklı dil uyarlamalarında da görece zayıf performans göstermesi, bu durumun özgün madde içeriğiyle ilişkili olabileceğini düşündürmektedir.

HTMT sonuçları, utanç, suçluluk ve gurur alt boyutlarının ayırt edici geçerliğini desteklemiştir. HTMT oranları suçluluk ile utanç için ,814, suçluluk ile gurur için ,556 ve utanç ile gurur için ,787 olarak hesaplanmış ve tüm değerler ,85 eşiğinin altında kalmıştır. Suçluluk ve utanç arasındaki görece yüksek oran, bu duyguların günlük yaşantıda birlikte ortaya çıkabilmesiyle uyumludur. Bununla birlikte, değerin kabul edilen eşik altında kalması, iki alt boyutun ölçüm düzeyinde bütünüyle aynı yapıyı temsil etmediğini göstermektedir.

Utanç ve gurur arasındaki güçlü negatif ilişki ise benliğe yönelik olumsuz ve olumlu durumluk değerlendirmelerin karşıt yönlerini yansıtmaktadır. Bu bulgular, üç alt boyut arasındaki ilişkilerin kuramsal açıdan anlamlı olduğunu ve bu ilişkilerin boyutların birbirinden ayırt edilmesini engelleyecek düzeye ulaşmadığını göstermektedir.

Yakınsak geçerlik bulguları, kuramsal beklentilerle ve farklı dillerdeki SSGS uyarlamalarında bildirilen sonuçlarla uyumludur (Cavalera ve ark. 2017, Tzelepi ve ark. 2023, Chbeir ve ark. 2026). Mevcut çalışmada utanç ve suçluluk puanları durumluk ve sürekli kaygı puanlarıyla pozitif, anlık duygudurum puanlarıyla negatif yönde ilişkiliyken, gurur puanlarında ters yönde ilişkiler gözlenmiştir. Anlık duygudurum puanlarının utanç ve suçlulukla negatif, gururla pozitif ilişkileri, SSGS alt boyutlarının uygulama anındaki genel olumlu ve olumsuz duygusal durumla kuramsal olarak beklenen yönde ilişkilendiğini göstermiş ve kaygı puanlarına dayalı geçerlik bulgularını tamamlamıştır.

Geçmiş uyarlama çalışmalarında farklı dış ölçütler kullanılmakla birlikte benzer bir yönsel tutarlılık elde edilmiştir. Cavalera ve arkadaşlarının (2017) İtalyan SSGS-8 uyarlamasında durumluk kaygı puanları, utanç ($r = ,49$) ve suçluluk ($r = ,38$) puanlarıyla pozitif yönde ilişkili bulunmuştur. Tzelepi ve arkadaşlarının (2023) Yunan uyarlamasında utanç ve suçluluk puanları DASS kaygı, depresyon ve stres boyutları ile algılanan stresle pozitif; gurur puanları ise bu değişkenlerle negatif yönde ilişkili bulunmuştur. Chbeir ve arkadaşlarının (2026) Arapça uyarlamasında da psikolojik sıkıntı utanç ($\rho = ,45$) ve suçlulukla ($\rho = ,38$) pozitif yönde ilişkili bulunmuş, ancak gurur boyutu değerlendirilmemiştir. Kullanılan dış ölçütlerin, örneklem özelliklerinin ve korelasyon yöntemlerinin farklı olması nedeniyle katsayıların büyüklükleri doğrudan karşılaştırılamamaktadır. Bununla birlikte, çalışmalar arasındaki yönsel tutarlılık SSGS alt boyutlarının kuramsal olarak beklenen ilişki örüntüsünü desteklemektedir.

Mevcut çalışmada utancın durumluk ve sürekli kaygıyla korelasyonları, suçluluğa ait korelasyonlardan sayısal olarak daha yüksektir. Benzer bulgular, İtalyan uyarlamasında (Cavalera ve ark. 2017) ve Arapça formun psikolojik sıkıntıyla ilişkilerinde de gözlenmiş (Chbeir ve ark. 2026); ancak Yunan uyarlamasında DASS kaygı puanları utanç ve suçlulukla benzer büyüklükte ilişkiler göstermiştir (Tzelepi ve ark. 2023). Bu nedenle, mevcut bulgular utancın kaygıyla görece güçlü ilişkisini desteklemekle birlikte, uyarlama çalışmaları bu farkın bütün dış ölçütler ve örneklemler için değişmez olmadığını göstermektedir. Bununla birlikte, mevcut sonuçlar utanca yatkınlığın anksiyete belirtileriyle suçluluğa yatkınlıktan daha güçlü ilişki gösterdiğini bildiren meta-analizle uyumludur (Cândea ve Szentagotai-Tătar 2018). Benzer bir ayrışma depresif belirtiler açısından da gösterilmiş; utanç ile depresyon arasındaki ilişkinin suçluluk ile depresyon arasındaki ilişkiden daha güçlü olduğu bildirilmiştir (Kim ve ark. 2011). Durumluk ve özellik ölçümleri farklı düzeyleri değerlendirmekle birlikte, utanç ve suçluluğun ilişkili fakat psikolojik belirtilerle farklı biçimlerde bağlantı kurabilen ayrı yapılar olarak ele alınması gerektiği düşünülmektedir.

Keşifsel grup karşılaştırmaları, ölçeğin klinik araştırmalardaki kullanım potansiyelini destekleyici ön bulgular sunmuştur. Psikiyatrik veya nörolojik tanı öyküsü bildiren katılımcıların utanç puanlarının tanı öyküsü bildirmeyen katılımcılardan daha yüksek, gurur puanlarının ise daha düşük olduğu bulunmuştur. Utanç puanlarındaki fark orta, gurur puanlarındaki fark ise küçük büyüklükte bir etkiye karşılık gelmektedir. Suçluluk puanlarında anlamlı bir farklılık bulunmaması, utancın psikolojik belirtilerle suçluluğa göre daha güçlü ilişkiler gösterebildiğini bildiren meta-analitik literatürle genel olarak uyumludur (Kim ve ark. 2011, Cândea ve Szentagotai-Tătar 2018). Tanı bilgisinin öz bildirime dayanması ve tanı türlerinin ayrıştırılmaması nedeniyle bu karşılaştırmalar keşifsel niteliktedir. Bununla birlikte, tanı öyküsü bildiren katılımcılarda daha yüksek utanç ve daha düşük gurur puanları gözlenmesi, Türkçe formun doğrulanmış klinik gruplarda yürütülecek araştırmalarda duyarlı bir ölçme aracı olabileceğine işaret etmektedir.

Cinsiyete göre yapılan karşılaştırmalarda üç alt boyutun hiçbirinde anlamlı bir fark bulunmamış ve etki büyüklükleri küçük kalmıştır. Çok gruplu DFA sonuçları bu karşılaştırmaların psikometrik temelini güçlendirmiştir. Ölçeğin üç faktörlü yapısı ve faktör yükleri kadın ve erkeklerde eşdeğer bulunmuş; SSGS14 ve SSGS3 maddelerine ait sabitler serbest bırakıldığında kısmi skalar değişmezlik de desteklenmiştir. Bu sonuçlar, maddelerin alt boyutlara kadın ve erkeklerde benzer biçimde katkıda bulunduğunu ve madde sabitlerinin büyük çoğunluğunun cinsiyet grupları arasında eşdeğer olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla alt boyut puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılabilirliği büyük ölçüde desteklenmiştir. Benzer şekilde,

Yunan uyarlamasında kadın ve erkeklerin utanç, suçluluk ve gurur puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamış (Tzelepi ve ark. 2023); Arapça uyarlamada ise utanç ve suçluluk boyutlarının cinsiyete göre ölçme değişmezliği desteklenmiştir (Chbeir ve ark. 2026). Bununla birlikte, iki maddede gözlenen sınırlı sabit farklılıklarının bağımsız örneklemlerde yeniden incelenmesi yararlı olacaktır.

Geçerlik bulgularına ek olarak, güvenirlik analizleri SSGS Türkçe formunun üç alt boyutunun tutarlılığını desteklemiştir. Cronbach alfa katsayılarının ,795-,831, McDonald omega katsayılarının ,800-,831 aralığında olması ve iki katsayı türünün birbirine oldukça yakın sonuçlar vermesi, iç tutarlılık tahminlerinin kullanılan katsayıya bağlı olarak belirgin biçimde değişmediğini göstermektedir. Guttman iki-yarı katsayılarının ,744-,758 aralığında bulunması da maddelerin farklı bölümlerinden elde edilen puanların tutarlılığını desteklemiştir. Her alt boyutun yalnızca beş maddeden oluştuğu dikkate alındığında, elde edilen değerler araştırma amaçlı kullanım açısından güçlü ve tutarlı bir güvenirlik örüntüsüne işaret etmektedir. Bulgular, Yunan uyarlamasında bildirilen alfa katsayılarıyla (,717-,874) (Tzelepi ve ark. 2023) ve İtalyan kısa formunda utanç ve suçluluk için elde edilen sonuçlarla (,82-,87) genel olarak uyumludur (Cavalera ve ark. 2017). Arapça on maddelik formda da utanç ve suçluluk alt boyutları için yüksek alfa ve omega katsayıları bildirilmiştir (Chbeir ve ark. 2026). Uyarlamalarda kullanılan madde sayıları ve alt boyut yapıları farklı olmakla birlikte, mevcut literatür SSGS'nin farklı dil ve kültürlerde güvenilir puanlar üretebildiğini göstermektedir.

Yapı geçerliği, yakınsak ve ayırt edici geçerlik, cinsiyete göre ölçme değişmezliği ve güvenirliğe ilişkin bulgular birlikte değerlendirildiğinde, SSGS Türkçe formunun güçlü ve tutarlı psikometrik özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Ölçeğin kısa olması, uygulama anındaki duygulara odaklanması ve olumlu ve olumsuz öz bilinç duygularını aynı araç içinde değerlendirmesi önemli kullanım avantajları sunmaktadır. Bu özellikleriyle ölçek, deneysel duygu indüksiyonlarının ve manipülasyonların değerlendirilmesinde, bilişsel görevlerden önce ve sonra meydana gelen duygusal değişimlerin izlenmesinde ve durumluk öz bilinç duygularının klinik belirtilerle ilişkilerinin incelenmesinde kullanılabilir. Gurur boyutunun korunması, utanç ve suçlulukla birlikte olumlu benlik değerlendirmelerinin de incelenmesine olanak tanımaktadır.

Mevcut çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Öncelikle, bütün ölçümlerin öz bildirime dayanması ortak yöntem yanlılığına ve yanıt eğilimlerine yol açmış olabilir. Psikiyatrik veya nörolojik tanı öyküsünün öz bildirime dayanması ve farklı tanıların aynı grup içinde değerlendirilmesi, tanı öyküsüne dayalı karşılaştırmaların yorumlanmasını sınırlandırmaktadır. Yakınsak geçerlik incelemelerinde kullanılan altı maddelik anlık duygudurum ölçümü araştırmacılar tarafından bu çalışma için hazırlanmış ve bağımsız bir örneklemde ayrıca doğrulanmamıştır. Madde setinin yüksek iç tutarlılık göstermesi tek başına geçerlik kanıtı oluşturmamakla birlikte, SSGS alt boyutlarıyla kuramsal beklentilere uygun ilişkiler vermesi, mevcut çalışma kapsamında kullanılabilirliğini desteklemektedir. Yakınsak geçerliğe ilişkin bir diğer sınırlılık, utanç ve suçluluğu doğrudan değerlendiren doğrulanmış başka bir ölçme aracının dış ölçüt olarak kullanılmamış olmasıdır.

Bu çalışmada AFA ve DFA aynı örneklem üzerinde yürütüldüğü için, üç faktörlü yapının bağımsız bir örneklemde çapraz doğrulanması önerilmektedir. Kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi, katılımcıların önemli bir bölümünün üniversite çevresinden gelmesi, örneklemin görece genç yaş ortalaması ve kadın katılımcıların daha yüksek oranda temsil edilmesi (%64), bulguların daha yaşlı, daha düşük eğitimli veya farklı sosyodemografik özelliklere sahip gruplara genellenmesini sınırlandırabilir. Örneklem büyüklüğünün a priori güç analizine dayalı olarak belirlenmemiş olması çalışmanın bir diğer sınırlılığıdır. Ayrıca paralel analizin dört faktör önermesi ve SSGS8'in görece düşük faktör yükü gelecekteki çalışmalarda yeniden değerlendirilmelidir. Bununla birlikte, üç faktörlü çözümün yorumlanabilirliği, DFA sonuçları, alternatif model karşılaştırması ve diğer geçerlik bulgularının aynı yönde olması, mevcut örneklemde üç boyutlu yapıya ilişkin güçlü ve birbirini tamamlayan kanıtlar sağlamaktadır.

Gelecek araştırmalarda ölçeğin farklı yaş, eğitim ve klinik gruplardaki faktör yapısı incelenebilir. Ayrıca, uyarlanan maddelerin hedef gruptaki anlaşılırlığının bilişsel görüşme veya benzeri yöntemlerle değerlendirilmesi yararlı olacaktır. Mevcut çalışmada ölçeğin değişime duyarlılığı ve tekrarlı uygulamalardaki ölçüm hatası değerlendirilmemiştir. SSGS durumluk duyguları ölçmek üzere geliştirildiğinden, klasik test-tekrar test kararlılığından çok, deneysel duygu indüksiyonlarına, klinik müdahalelere ve doğal duygusal değişimlere duyarlılığının değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Duygu

indüksiyonu veya klinik müdahale öncesi ve sonrasında yapılan ölçümler ile stabil koşullardaki kısa aralıklı tekrarları içeren tasarımlar, ölçeğin gerçek duygusal değişimi ne ölçüde yakalayabildiğini ve araştırma ya da klinik izlem süreçlerinde nasıl kullanılabileceğini ortaya koyabilir.

Sonuç

Mevcut bulgular, SSGS Türkçe formunun utanç, suçluluk ve gururun durumluk düzeylerini değerlendirmede geçerli, güvenilir ve uygulaması kolay bir ölçme aracı olarak kullanılmasını desteklemektedir. Çalışmanın 450 kişilik geniş bir yetişkin örnekleminde yürütülmesi, özgün 15 maddelik ve üç faktörlü yapının korunması, bu yapının tek faktörlü alternatif modelle karşılaştırılması, cinsiyete göre metrik ve kısmi skalar değişmezliğin desteklenmesi ve geçerlik ile güvenirliğin birden fazla gösterge üzerinden değerlendirilmesi Türkçe formun psikometrik dayanaklarını güçlendirmektedir.

SSGS Türkçe formu, utanç, suçluluk ve gururun klinik belirtiler ve bilişsel süreçlerle ilişkilerinin araştırılmasında, deneysel duygu indüksiyonlarının ve manipülasyonların değerlendirilmesinde ve öz bilinç duygularına odaklanan temel ve uygulamalı psikoloji çalışmalarında kullanılabilecek işlevsel bir ölçme aracı sunmaktadır. İleri araştırmalarda SSGS Türkçe formunun üç faktörlü yapısının bağımsız ve klinik örneklemlerde doğrulanması ve ölçeğin deneysel duygu indüksiyonları veya klinik müdahaleler bağlamında durumluk duygusal değişime duyarlılığının incelenmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

Bugay A, Demir AG (2011) Psychometric properties of the Turkish version of Trait Shame and Guilt Scale. Eurasian J Educ Res, 45:17-30.

Cândea DM, Szentagotai-Tătar A (2018) Shame-proneness, guilt-proneness and anxiety symptoms: a meta-analysis. J Anxiety Disord, 58:78-106.

Cavalera C, Pepe A, Zurloni V, Diana B, Realdon O (2017) A short version of the State Shame and Guilt Scale (SSGS-8). TPM Test Psychom Methodol Appl Psychol, 24:99-106.

Cavalera C, Pepe A, Zurloni V, Diana B, Realdon O, Todisco P et al. (2018) Negative social emotions and cognition: shame, guilt and working memory impairments. Acta Psychol (Amst), 188:9-15.

Chbeir A, Kheir N, Hallit S, Waleed R, Ali R, Jalal S et al. (2026) Psychometric properties of the Arabic version of the 10-item State Shame and Guilt Scale. Front Psychol, 17:1807388.

Chen FF (2007) Sensitivity of goodness of fit indexes to lack of measurement invariance. Struct Equ Modeling, 14:464-504.

Davies K, Lappin JM, Gott C, Steel Z (2025) Experiencing psychosis and shame: a systematic review and meta-analysis of the strength and patterns of association. Schizophr Bull, 51:1296-1311.

Hayes AF, Coutts JJ (2020) Use omega rather than Cronbach's alpha for estimating reliability. But… Commun Methods Meas, 14:1-24.

Henseler J, Ringle CM, Sarstedt M (2015) A new criterion for assessing discriminant validity in variance-based structural equation modeling. J Acad Mark Sci, 43:115-135.

Hibbard S (1994) An empirical study of the differential roles of libidinous and aggressive shame components in normality and pathology. Psychoanal Psychol, 11:449-474.

Kim S, Thibodeau R, Jorgensen RS (2011) Shame, guilt, and depressive symptoms: a meta-analytic review. Psychol Bull, 137:68-96.

Lewis M (1995) Self-conscious emotions. Am Sci, 83:68-78.

Lewis M (2003) The role of the self in shame. Soc Res, 70:1181-1204.

Marschall D, Sanftner J, Tangney JP (1994) The State Shame and Guilt Scale. Fairfax, VA, George Mason University.

Miceli M, Castelfranchi C (2018) Reconsidering the differences between shame and guilt. Eur J Psychol, 14:710-733.

Mundfrom DJ, Shaw DG, Ke TL (2005) Minimum sample size recommendations for conducting factor analyses. Int J Test, 5:159-168.

Muris P, Meesters C, van Asseldonk M (2018) Shame on me! Self-conscious emotions and Big Five personality traits and their relations to anxiety disorder symptoms in young, non-clinical adolescents. Child Psychiatry Hum Dev, 49:268-278.

Nechita DM, Bud S, David D (2021) Shame and eating disorder symptoms: a meta-analysis. Int J Eat Disord, 54:1899-1945.

O'Loghlen E, Grant S, Galligan R (2022) Shame and binge eating pathology: a systematic review. Clin Psychol Psychother, 29:147-163.

Öner N, Le Compte A (1998) Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri EI Kitabı, 2. baskı. İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Putnick DL, Bornstein MH (2016) Measurement invariance conventions and reporting: the state of the art and future directions for psychological research. Dev Rev, 41:71-90.

Ristić M, Đokić M (2024) The role of guilt and shame in moral actions. Godišnjak Pedagoškog Fakulteta u Vranju, 15:9-22.

Robins RW, Schriber RA (2009) The self-conscious emotions: how are they experienced, expressed, and assessed? Soc Personal Psychol Compass, 3:887-898.

Rohleder N, Chen E, Wolf JM, Miller GE (2008) The psychobiology of trait shame in young women: extending the social self preservation theory. Health Psychol, 27:523-532.

Shield M (2024) Is shame a global emotion? Hum Stud, 47:793-809.

Singh D, Bhushan B (2025) Understanding shame, guilt, embarrassment and pride: a systematic review of self-conscious emotions. Front Psychol, 16:1678930.

Spielberger CD, Gorsuch RL, Lushene RE (1970) STAI Manual for the State-Trait Anxiety Inventory. Palo Alto, CA, Consulting Psychologists Press.

Sznycer D (2019) Forms and functions of the self-conscious emotions. Trends Cogn Sci, 23:143-157.

Tangney JP (1996) Conceptual and methodological issues in the assessment of shame and guilt. Behav Res Ther, 34:741-754.

Tangney JP (1998) How does guilt differ from shame? In Guilt and Children (Ed J Bybee):1-17. San Diego, Academic Press.

Tangney JP, Dearing RL, Wagner PE, Gramzow R (2000) The Test of Self-Conscious Affect-3 (TOSCA-3). Fairfax, VA, George Mason University.

Tangney JP, Stuewig J, Krishnan S, Youman K, Appel M, Roop L et al. (2008) The Test of Self-Conscious Affect-Version 4 (TOSCA-4). Fairfax, VA, George Mason University.

Teroni F, Deonna JA (2008) Differentiating shame from guilt. Conscious Cogn, 17:725-740.

Tracy JL, Robins RW (2004) Putting the self into self-conscious emotions: a theoretical model. Psychol Inq, 15:103-125.

Tzelepi I, Sotiropoulou L, Bacopoulou F, Charalampopoulou M, Zigkiri E, Simos DS et al. (2023) Validation of the Greek version of the State Shame and Guilt Scale (SSGS). Adv Exp Med Biol, 1425:79-91.

Velotti P, Garofalo C, Bottazzi F, Caretti V (2017) Faces of shame: implications for self-esteem, emotion regulation, aggression, and well-being. J Psychol, 151:171-184.

Yazarların Katkıları: Çalışmaya önemli bir bilimsel katkı sağlandığı ve makalenin hazırlanmasında veya gözden geçirilmesinde yardımcı olunduğu tüm yazar(lar) tarafından beyan edilmiştir.
Danışman Değerlendirmesi: Dış bağımsız
Etik Onay: Bu çalışma için Dokuz Eylül Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 19.11.2025 tarih ve 9 nolu karar ile etik onayı alınmıştır. Katılımcılar çalışmaya katılmadan önce aydınlatılmış onam vermişlerdir.
Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması bildirilmemiştir.
Finansal Destek: Bu çalışma için finansal destek alındığı beyan edilmemiştir.
Authors Contributions: The author(s) have declared that they have made a significant scientific contribution to the study and have assisted in the preparation or revision of the manuscript
Peer-review: Externally peer-reviewed.
Ethical Approval: Ethical approval for this study was obtained from the Dokuz Eylül University Human Research Ethics Committee pursuant to date 19.11.2025 and number 9. Participants provided informed consent prior to participating in the study.
Conflict of Interest: No conflict of interest was declared.
Financial Disclosure: No financial support was declared for this study.

Ek 1. Durumluk Utanç ve Suçluluk Ölçeği Türkçe Formu

Yönerge

Aşağıda, şu anda nasıl hissettiğinizi tanımlayabilecek ya da tanımlayamayacak bazı ifadeler yer almaktadır. Lütfen her ifadeyi, aşağıdaki 5 dereceli ölçeği kullanarak derecelendiriniz. Her ifadeyi tam olarak şu anda nasıl hissettiğinize göre değerlendirmeyi unutmayın.

Eğer Hiç böyle hissetmiyorsanız 1'i işaretleyin,

Kısmen böyle hissediyorsanız 3'ü işaretleyin,

ve Çok güçlü bir biçimde böyle hissediyorsanız 5'i işaretleyin.

2 ve 4 seçenekleri ara dereceleri temsil etmektedir; bu seçenekleri de işaretleyebilirsiniz.

	Madde	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
1	Kendim hakkında iyi hissediyorum.					
2	Yerin dibine girmek ve kaybolmak istiyorum.					
3	Pişmanlık, vicdan azabı hissediyorum.					
4	Kendimi kıymetli, değerli buluyorum.					
5	Kendimi küçük hissediyorum.					
6	Yaptığım bir şey hakkında gergin hissediyorum.					
7	Kendimi yeterli, faydalı hissediyorum.					
8	Kendimi kötü bir insan gibi hissediyorum.					
9	Yaptığım kötü bir şeyi düşünmeden duramıyorum.					
10	Gururlu hissediyorum.					
11	Kendimi aşağılanmış, gözden düşmüş hissediyorum.					
12	Özür dileyecekmiş, itiraf edecekmiş gibi hissediyorum.					
13	Yaptığım bir şeyden dolayı memnun hissediyorum.					
14	Kendimi değersiz, güçsüz hissediyorum.					
15	Yaptığım bir şeyden dolayı kötü hissediyorum.					

Puanlama

Suçluluk alt boyutu 3, 6, 9, 12 ve 15. maddelerin;

Utanç alt boyutu 2, 5, 8, 11 ve 14. maddelerin;

Gurur alt boyutu ise 1, 4, 7, 10 ve 13. maddelerin puanları toplanarak hesaplanır.

Her alt boyuttan 5-25 arasında puan alınabilir.

Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır.

Toplam ölçek puanı hesaplanmaz; alt boyut puanları ayrı ayrı yorumlanır.

Yüksek puan, ilgili durumluk duygunun daha yüksek düzeyde yaşandığını gösterir.

Ek 2. Tablo

Ek Tablo. Paralel analizin önerdiği dört faktörlü açımlayıcı faktör analizi çözümüne ait madde yükleri						
Madde	**Özgün alt boyut**	**Faktör 1**	**Faktör 2**	**Faktör 3**	**Faktör 4**	**Ortak varyans (h^2)**
SSGS1	Gurur	-,037	,337	-,147	-,404	,536
SSGS2	Utanç	,132	,013	,349	,412	,509
SSGS3	Suçluluk	,625	-,031	,043	,032	,459
SSGS4	Gurur	-,040	,473	-,157	-,173	,469
SSGS5	Utanç	,207	-,108	,295	,252	,447
SSGS6	Suçluluk	,495	-,061	-,008	,231	,406
SSGS7	Gurur	-,085	,523	,013	-,351	,598
SSGS8	Utanç	,248	,064	,163	,278	,268
SSGS9	Suçluluk	,752	,114	-,009	,029	,523
SSGS10	Gurur	,005	,858	-,010	,096	,681
SSGS11	Utanç	,002	,009	,864	-,008	,736
SSGS12	Suçluluk	,408	,013	,361	-,170	,410
SSGS13	Gurur	-,069	,573	-,057	-,071	,448
SSGS14	Utanç	,032	-,261	,527	,068	,560
SSGS15	Suçluluk	,815	-,092	-,015	-,066	,673

N = 450. Açımlayıcı faktör analizinde temel eksenler faktörleştirmesi ve oblimin döndürmesi kullanılmıştır. Özgün alt boyut sütunu, maddelerin özgün SSGS'deki alt boyutlarını göstermektedir. Ortak varyans sütunu h^2 değerlerini göstermektedir.